

Dosarul nr. 2ra-336/2022
2-20153485-01-2ra-04042022

Prima instanță: Judecătoria Comrat, sediul Central (M. Hanganu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Comrat (G. Colev, A. Curdov, Ș. Starciuc)

DECIZIE

29 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Civil Comercial și de Contencios Administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecători

Svetlana Filincova
Dumitru Mardari
Galina Stratulat
Mariana Pitic
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Gheorghi Capaclî,
în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de
Gheorghi Capaclî împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova,
Inspectoratului General al Poliției, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova,
intervenienți accesorii Inspectoratul Național de Securitate Publică, agentul
constatator Alexandru Ceban, Serviciului Fiscal de Stat cu privire la restituirea
amenzii contravenționale achitate, repararea prejudiciului moral și compensarea
cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 02 decembrie 2021 a Curții de Apel Comrat,

c o n s t a t ă :

La 04 decembrie 2020, Gheorghi Capaclî a depus cerere de chemare în
judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Inspectoratului
General al Poliției, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, solicitând
încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 8000 lei, restituirea
amenzii contravenționale achitate în mărime de 400 lei, încasarea cheltuielilor
pentru serviciile poștale în mărime de 11,75 lei, repararea prejudiciului moral în
cuantum de 50 000 lei.

În motivarea acțiunii, a indicat că în privința reclamantului, la 22 mai 2019,
de către agentul constatator al Inspectoratului Național de Patrulare, a fost întocmit
un proces-verbal cu privire la contravenție MAI04 656201, în baza căruia a fost
sanționat conform art. 232 alin. (2), art. 239 alin. (3) din Codul contravențional,
cu amendă în mărime de 16 unități convenționale, echivalentul a 800 lei și 3 puncte
de penalizare.

Reclamantul a indicat că în ziua imediat următoare, a achitat amenda
contravențională în cuantum de 400 lei.

Gheorghi Capaclî a contestat procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia agentului constator din 22 mai 2019.

Totodată a indicat că, în legătură cu contestația depusă împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție în instanța de judecată a suportat cheltuieli de asistență juridică în mărime de 3 000 lei.

Prin hotărârea din 04 august 2020 a Judecătorei Comrat, sediul Central, definitivă și irevocabilă la 19 septembrie 2020, a fost admisă contestația, s-a dispus anularea procesului-verbal cu privire la contravenție și s-a încetat procesul contravențional.

Reclamantul a menționat că din motivul acțiunilor ilegale din partea colaboratorilor Inspectoratului General al Poliției, Inspectoratului Național de Securitate Publică a fost atras ilegal la răspundere contravențională și sancționat contravențional, pentru o faptă care nu a comis-o.

Reclamantul a invocat că în legătură cu expedierea contestației în adresa agentului constator pentru a fi remisă după competență, pentru serviciile poștale a suportat cheltuieli în sumă de 11,75 de lei.

În opinia reclamantului, având în vedere că procesul contravențional a fost încetat în baza hotărârii judecătorești, este în drept să solicite restituirea amenzii în mărime de 400 de lei achitate în termen de 72 de ore.

Reclamantul a mai menționat că, în legătură cu faptul că a fost sancționat contravențional ilegal a suportat un prejudiciul moral estimat la 50 000 lei.

La fel, a menționat că pentru întocmirea prezentei acțiuni la fel a încheiat contract de asistență juridică cu un avocat, pentru serviciile căruia a achitat 5000 lei, care solicită a fi încasate.

Prin încheierea protocolară din 12 ianuarie 2021 a Judecătorei Comrat, sediul Central, a fost atras în calitate de intervenient accesoriu, agentul constator Alexandru Ceban și Inspectoratul Național de Securitate Publică (f.d. 34, vol. I).

Prin încheierea protocolară din 30 martie 2021 a Judecătorei Comrat, sediul Central, a fost atras în calitate de intervenient accesoriu Serviciului Fiscal de Stat (f.d. 76 verso, vol. I)

Prin hotărârea din 14 mai 2021 a Judecătorei Comrat, sediul Central, a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghi Capaclî împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Inspectoratului General al Poliției, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Inspectoratul Național de Securitate Publică, agentul constator Alexandru Ceban, Serviciul Fiscal de Stat cu privire la restituirea amenzii contravenționale achitate, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, ca fiind neîntemeiată (f.d. 112,116-132, vol. I).

La 01 iunie 2021, Gheorghi Capaclî a depus apel împotriva hotărârii din 14 mai 2021 a Judecătorei Comrat, sediul Central, solicitând casarea hotărârii contestate, cu emiterea unei decizii noi de admitere integrală a acțiunii (f.d. 146-147, vol. I).

Prin decizia din 02 decembrie 2021 a Curții de Apel Comrat, a fost respins apelul declarat de către Gheorghi Capaclî și a fost menținută hotărârea din 14 mai 2021 a Judecătorei Comrat, sediul Central (f.d.212, 213-223, vol. I).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a menționat că, însăși recunoașterea procesului-verbal ca fiind nul, întocmit în privința reclamantului nu este temei pentru revindicarea despăgubirii din mijloacele bugetului de stat, cu aplicarea

Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

La acest capitol, instanța de apel a apreciat ca fiind corectă soluția primei instanțe de respingere a acțiunii or, în art. 3 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, se indică o listă exhaustivă de temeuri, care atrag răspunderea patrimonială a statului. Astfel, prima instanță corect a determinat temeiul răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilegale în procesul contravențional, ceea ce reprezintă în sine aplicarea principiului răspunderii în cumul cu vinovăția și conținutul ilegalității acțiunilor organelor de stat și a părții care se consideră vătămată în lista exhaustivă prevăzută de Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. Prin urmare, acest fapt certifică inaplicabilitatea legii enunțate în privința reclamantului.

La 27 ianuarie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Gheorghe Capaclî a declarat recurs împotriva deciziei din 02 decembrie 2021 a Curții de Apel Comrat, solicitând casarea deciziei contestate cu adoptarea unei decizii noi privind admiterea acțiunii (f.d. 26-27, vol. II).

În motivarea cererii a reiterat argumentele indicate în cererea de chemare în judecată și cererea de apel.

În esență a subliniat despre aplicarea eronată de către instanțele ierarhic inferioare a Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, precum și a prevederilor art. 384 alin. (2) lit. u) din Codul contravențional.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Referitor la termenul de declarare a recursului, Colegiul reține că decizia din 02 decembrie 2021 a Curții de Apel Comrat, a fost comunicată recurentului la 09 ianuarie 2022, potrivit avizului de recepție DS8005686631AS (f.d.227, vol. I).

Din aceste considerente, Colegiul constată că recursul depus la 27 ianuarie 2022 a fost declarat în termen.

În conformitate cu art. din 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

La 04 aprilie 2022, Curtea Supremă de Justiție a comunicat intimaților recursul, informându-i despre necesitatea depunerii referinței în termen de o lună de la data primirii scrisorii (f.d. 33, vol. II).

Prin referința depusă la 27 aprilie 2022, Inspectoratul Național de Securitate Publică a solicitat respingerea recursului depus de Gheorghe Capaclî drept neîntemeiat or, atât prima instanță, cât și instanța de apel au adoptat actele judiciare bazate pe un fundament temeinic și materialul probator administrat (f.d. 40-45, vol. II).

Referitor la capătul de cerere privind încasarea din contul pârâților Ministerul Finanțelor, Ministerului Justiției și Inspectoratul General al Poliției în beneficiul reclamantului a sumei de 400 lei în contul restituirii amenzii contravenționale achitate la data de 23 mai 2019, consideră neîntemeiată și neargumentată solicitarea respectivă din motiv că aceasta urma a fi restituită prin intermediul Ministerului Finanțelor potrivit prevederilor Codului de executare. Mai mult, reclamantul nu s-a adresat Serviciului Teritorial Fiscal de Stat cu cerere privind restituirea plății pentru amenda contravențională, potrivit prevederilor Codului de executare.

Referitor la capătul de cerere privind solicitarea încasării prejudiciului material cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică, precum și a altor cheltuieli suplimentare suportate ca urmare a tragerii ilegale la răspundere contravențională, Inspectoratul Național de Securitate Publică consideră solicitarea înaintată a fi neîntemeiată și pur declarativă, în acest sens nefiind prezentate probe pertinente și concludente.

La 06 mai 2022, Inspectoratul General al Poliției a depus referință pe marginea recursului, solicitând declararea recursului ca fiind inadmisibil deoarece criticile invocate de Gheorghe Capaclî nu pot duce la admisibilitatea recursului, ori acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanțelor de judecată (f.d. 51-53, vol. II).

Inspectoratul General al Poliției a mai invocat că circumstanțele descrise la caz nu se încadrează în nici unul din temeiurile prevăzute la art. 3 și art. 6 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, prin urmare prejudiciul material și moral pretins de Gheorghe Capaclî nu poate fi reparat în condițiile acestui act normativ. Gheorghe Capaclî nu a fost supus arestului contravențional, reținerii contravenționale, precum și nu i-a fost aplicată de către instanța de judecată amenda contravențională, respectiv acesta nu este în îndreptățit să solicite repararea prejudiciului material și moral din contul bugetului de stat or, Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25.02.1998 reglementează expres că pentru erorile comise în procesele contravenționale, persoana va putea pretinde repararea prejudiciului doar în cazul supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată.

Acțiunea de întocmire a procesului-verbal cu privire la contravenție reprezintă una din atribuțiile de serviciu ale agentului constator la executarea cărora ultimul este obligat prin Lege, iar înlăturarea erorilor prin hotărâre judecătorească exceptă posibilitatea reparării prejudiciului pentru motivele indicate mai sus, art. 6 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin

acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25.02.1998 prevede că dreptul la repararea prejudiciului în cazurile indicate în textul acestei norme survine în modul prevăzut de Legea dată, respectiv în cazurile prevăzute de art. 3, care lipsesc la caz, având în vedere că anularea procesului-verbal cu privire la contravenție și a deciziei de sancționare cu încetarea procesului contravențional de către instanța de judecată, constituie un remediu compensatoriu eficient ce atrage satisfacție echitabilă pentru recurent.

Prin încheierea din 01 iunie 2022 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Gheorghi Capaclî a fost considerat admisibil.

În conformitate art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Art. 444 din Codul de procedură civilă, prevede că recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

La caz, Colegiul a considerat inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs și referințe au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite verificarea legalității hotărârilor atacate.

Curtea Europeană în cauza Covalenco vs. Republica Moldova din 16 iunie 2020 (nr.72164/14), a statuat că în așa circumstanțe pronunțarea unei noi hotărâri fără o nouă cercetare nu este o încălcare. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod obiectiv pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În esență, recurentul și intimații au avut posibilitatea să prezinte poziția în scris și să răspundă la argumentele părților adverse.

Astfel, circumstanțele cauzei prezentate de părți și determinate de instanțele de judecată în fazele procesuale anterioare denotă, în special, următoarele.

Din materialele cauzei rezultă că, la 22 mai 2019, de către agentul constatator al Inspectoratului Național de Patrulare, în privința lui Gheorghi Capaclî, a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție MAI04 656201, în baza căruia acesta a fost sancționat conform art. 232 alin. (2), art. 239 alin. (3) din Codul contravențional, cu amendă în mărime de 16 unități convenționale, echivalentul a 800 lei și 3 puncte de penalizare (f.d. 98, vol. I).

La 13 iunie 2020, reclamantul a contestat procesul-verbal cu privire la contravenție menționat și decizia de sancționare din 22 mai 2019.

Prin hotărârea din 04 august 2020 a Judecătoriei Comrat, sediul Central, s-a admis contestația depusă de reclamant, s-a declarat nul procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia agentului constatator din 22 mai 2019 și s-a încetat procesul contravențional (f.d. 7-10, vol. I).

Faptul achitării de către reclamant a amenzii în termen de 72 de ore, se adevărește prin copia ordinului de încasare a numerarului nr.OADO-T100 din 22 mai 2019 (f.d.12, vol. I).

Invocând că procesul-verbal cu privire la contravenție din 22 mai 2019 a fost anulat și s-a încetat procesul contravențional pe motivul lipsei faptei contravențiilor, reclamantul a depus prezenta acțiune în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Inspectoratului General al Poliției, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Inspectoratul Național de Securitate Publică, agentul constatator Alexandru Ceban, Serviciului Fiscal de Stat în temeiul prevederilor Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești în coroborare cu art. 384 alin. (2) lit. u) din Codul contravențional.

Gheorghe Capaclî, în baza prevederilor legii menționate, a solicitat încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 8000 lei, restituirea amenzii contravenționale achitate în mărime de 400 lei, încasarea cheltuielilor pentru serviciile poștale în mărime de 11,75 lei, repararea prejudiciului moral în cuantum de 50 000 lei.

Fiind investită cu examinarea prezentei cauze, Judecătoria Comrat, sediul Central prin hotărârea din 14 mai 2021 a respins ca neîntemeiată acțiunea lui Gheorghii Capaclî.

Verificând legalitatea hotărârii primei instanțe, Curtea de Apel Comrat prin decizia din 02 decembrie 2021 a respins cererea de apel depuse de Gheorghii Capaclî și a fost menținută hotărârea din 14 mai 2021 a Judecătoriei Comrat, sediul Central.

Examinând recursul declarat de către Gheorghii Capaclî, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție îl consideră întemeiat și care urmează a fi admis, din considerentele ce succed.

În temeiul art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărîre.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care a interpretat în mod eronat legea.

Conform art. 1 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești.

Potrivit art. 2 din aceeași Lege, prin *acțiuni ilicite* se înțelege acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la

răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infrațiuni);

Potrivit cu art. 3 alin. (1) din aceeași Lege, în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; d) supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată; e) efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

Potrivit art. 13 alin. (1), (2) din Legea menționată, repararea prejudiciului specificat la art. 7 lit. a), c)-g) și în capitolul III se efectuează din contul bugetului de stat, iar în cazul când prejudiciul a fost cauzat de organul de urmărire penală întreținut din bugetul local - din contul acestui buget. Prejudiciul material și moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decât instanța de judecată se repară de către aceste organe.

Amenzile se restituie de la buget, din fondul în care acestea au fost virate sau de către organul care a beneficiat de aceste sume.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție notează că, prin cererea de chemare în judecată susținută pe tot parcursul examinării cauzei în fond, Gheorghe Capaclî a invocat prevederile art. 384 alin. (2) lit. u), (3¹) din Codul contravențional, potrivit cărora persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

Dreptul prevăzut la alin. (2) lit. u) se oferă doar în cazul în care prin hotărâre judecătorească definitivă s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

Din sensul normelor de drept citate rezultă indubitabil că persoana în privința căreia a fost pornit proces contravențional are dreptul de a cere despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în cazul în care prin hotărâre judecătorească definitivă s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

Așadar, în corespundere cu art. 13 alin. (1) din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 și art. 384 alin. (2) lit. u), (3¹) din Codul contravențional, hotărârea din 04 august 2020 a Judecătoriei Comrat, sediul Central, definitivă și irevocabilă la 19 septembrie 2020, prin care a fost anulată decizia de sancționare din 22 mai 2019 și procesul-verbal cu privire la contravenție MAI04 656201 din 22 mai 2019

întocmite în privința lui Gheorghi Capaclî, reprezintă acele premise faptice și legale în temeiul cărora recurentul este îndreptățit să solicite repararea prejudiciilor materiale și morale cauzate de agentul constatator din cadrul Inspectoratului Național de Patrulare prin sancționarea ilicită cu amendă contravențională, însă din contul bugetului instituției care are personalitate juridică distinctă și poate fi subiect a raportului obligațional de răspundere pentru prejudiciul cauzat, în condițiile enunțate supra.

Colegiul lărgit conchide că în situația descrisă, Gheorghi Capaclî poate pretinde repararea prejudiciului material și moral prin prisma art. 384 alin. (2) lit. u) din Codul contravențional, astfel că soluția primei instanțe, menținută de instanța de apel de respingere a acțiunii este neîntemeiată întrucât instanțele de judecată greșit au considerat că Capaclî Gheorghi poate să pretindă despăgubiri doar în temeiul Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998.

Având în vedere cele menționate, Colegiul lărgit respinge criticile intimațiilor invocate în referință, precum că Gheorghi Capaclî nu este în îndreptățit să solicite repararea prejudiciului material și moral deoarece nu a fost supus arestului contravențional, reținerii contravenționale, precum și nu i-a fost aplicată de către instanța de judecată amenda contravențională.

Potrivit art. 12 alin. (1) din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, Inspectoratul General al Poliției este unitatea centrală de administrare și control a Poliției, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 14 alin. (1) din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, în vederea îndeplinirii atribuțiilor specifice Poliției, prin ordinul ministrului afacerilor interne, la propunerea șefului Inspectoratului General al Poliției, se înființează subdiviziuni specializate. Subdiviziunile specializate sînt unități ale Poliției de competență teritorială generală, subordonate Inspectoratului General al Poliției, care pot crea servicii publice desconcentrate și se instituie conform specificului unor sectoare și direcții concrete de activitate.

Conform art. 3 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 283 din 24 aprilie 2013 (în vigoare la data întocmirii procesului verbal cu privire la contravenție), Inspectoratul General este persoană juridică cu competență pe întreg teritoriul Republicii Moldova, cu sediul în mun. Chișinău, dispune de ștampilă cu imaginea Stemei de Stat și denumirea sa în limba de stat, precum și de cont trezorerial și alte atribute specifice, în modul stabilit.

Conform art. 17 din Regulamentul prenotat, Inspectoratul General include în structura sa : 1) organul central de administrare; 2) subdiviziunile specializate cu funcții operaționale și de suport; 3) subdiviziunile teritoriale, corespunzător repartizării administrativ-teritoriale.

Conform art. 18 din Regulamentul sus menționat, în calitate de unitate centrală de administrare și control a Poliției, Inspectoratul General este reprezentat prin aparatul acestuia, care are ca funcții de bază consolidarea capacităților manageriale ale subdiviziunilor Poliției prin monitorizarea respectării legislației, implementării politicilor elaborate de Minister și controlul modului de aplicare a acestora de către toate structurile din subordine în domeniile sale de

responsabilitate, precum și controlul modului de distribuire și utilizare a resurselor administrative, umane, financiare și logistice.

În corespundere cu art. 7 din Regulamentul cu privire la supravegherea tehnică exercitată de Inspectoratul Național de Securitate Publică aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 415 din 8 aprilie 2003, Inspectoratul Național de Securitate Publică îndeplinește funcțiile de control de stat, dirijare, alte obligațiuni de serviciu ce țin de supravegherea tehnică prevăzute în actele normative în vigoare.

Inspectoratul Național de Securitate Publică, fiind o subdiviziune a Inspectoratului General al Poliției, nu poate fi desinestător și subiect în raportul obligațional de răspundere civilă, această obligație fiind atribuită prin lege unității centrale de administrare și control a Poliției, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova.

Prin urmare, în contextul celor descrise Colegiul lărgit conchide în privința temeiniciei pretenției privind restituirea sumei de 400 lei, achitată cu titlu de amendă contravențională de către Gheorghii Capaclî și care urmează a fi restituită ultimului din contul Inspectoratului General al Poliției, având în vedere că Inspectoratul Național de Securitate Publică este o subdiviziune a acestuia și nu are statutul de personalitate juridică distinctă și nu poate fi subiect în raportul obligațional de răspundere pentru prejudiciul cauzat.

Totodată, Colegiul consideră necesar să evidențieze că în conformitate cu art. 34 alin. (2⁵) din Codul contravențional, amenzile aplicate pentru săvârșirea contravențiilor se virează în bugetul de stat, cu excepția celor prevăzute la alin.(2⁶)–(2⁹).

Prin prisma prevederilor menționate, Colegiul remarcă, că sumele provenite din amenzile aplicate persoanelor fizice în conformitate cu legislația în vigoare, se fac venit integral la bugetul de stat. Iar, în ipoteza anulării procesului-verbal cu privire la contravenție, a deciziei de sancționare contravențională de către alte organe decât instanța de judecată, amenda achitată în temeiul actelor menționate anulate urmează a fi restituită plătitorului de la instituția care a încasat-o, în conformitate cu procedura reglementată de dispozițiile art. 157 alin. (1), art. 158 alin. (1) și (2) și art. 159 din Codul de executare.

Având în vedere cele menționate, Colegiul lărgit respinge criticile intimatului Inspectoratul Național de Securitate Publică precum că pretenția privind restituirea amenzii contravenționale este neîntemeiată.

Se mai constată că, la caz, prin cererea de chemare în judecată, Gheorghii Capaclî a mai solicitat încasarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în procesul contravențional în cuantum de 3000 lei.

Conform art. 383 alin. (2) din Codul contravențional, victima, reprezentantul ei, martorul, specialistul, expertul, interpretul, traducătorul, apărătorul (avocatul) au dreptul la repararea prejudiciului și a cheltuielilor suportate în procesul contravențional în ordinea procedurii civile, cu excepția cazurilor când nu există divergențe asupra întinderii acestora.

Astfel, pornind de la practica CtEDO, cheltuielile pentru asistenta juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime.

Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CtEDO, se evidențiază necesitatea prezentării, de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor, a următoarelor documente: a) dovada achitării onorariilor avocaților

(copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată); b) copia de pe facturile de strictă evidență, emisă pentru clienți-persoane juridice și în alte cazuri stabilite de legislație; c) listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și a timpului aferent acestora (cu tariful și orarul).

Drept urmare, instanța de recurs, reținând probele prezentate pentru dovada cheltuielilor suportate în cauza contravențională (f.d.13a, vol. I), complexitatea cauzei, noutatea și dificultatea întrebărilor juridice ridicate, aportul avocatului la soluționarea cauzei, timpul și munca depusă de acesta, faptul în ce măsură munca lui în cauza respectivă i-a limitat capacitatea de a lucra în alte dosare, rezultatul obținut, lipsa restricțiilor de timp impuse de client și de circumstanțele cauzei, durata relației dintre avocat și client, experiența, reputația și abilitatea avocatului, justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză, faptul că acestea urmează să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime, consideră în temeiul art. 383 alin. (2) din Codul contravențional necesar de a încasa din contul Inspectoratului General al Poliției în beneficiul lui Gheorghe Capaclî cheltuielile de asistență juridică în mărime de 3000 de lei, care în viziunea instanței de recurs este o sumă rezonabilă în raport cu circumstanțele cauzei.

Totodată, instanța de recurs consideră necesar de a încasa din contul Inspectoratului General al Poliției în beneficiul lui Gheorghe Capaclî cheltuielile de asistență juridică în mărime de 5000 de lei suportate în cadrul examinării prezentei cauze și confirmate prin bonul de plată nr. QL nr. 500343 din 19.01.2020 (f.d.16, vol. I).

De altfel, este întemeiată și pretenția privind restituirea sumei de 11,75 lei cu titlu de cheltuieli pentru serviciile poștale, suportate de Gheorghe Capaclî în legătură cu contestarea procesului verbal cu privire la contravenție, confirmate prin copia bonului de plată (f.d.11, vol. I) și care urmează a fi încasate din contul Inspectoratului General al Poliției.

Distinct de cele menționate, Colegiul lărgit menționează că la caz acțiunea a fost înaintată și împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, care la caz reprezintă un pârât necorespunzător.

Conform art. 2036 alin. (1), (3) din Codul civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri.

Reparația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerată în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege.

Articolul 2037 din Codul civil prevede că mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea

posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va ține să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

În continuare, raportând la caz prevederile enunțate, Colegiul menționează că în ceea ce ține de pretenția înaintată de Gheorghe Capaclî cu privire la repararea prejudiciului moral în quantum de 50 000 lei, urmează a fi admisă parțial, cu încasarea din contul Inspectoratului General al Poliției a sumei de 1000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, quantum ce în opinia instanței reprezintă o satisfacție echitabilă pentru reclamant.

Or, la determinarea quantumului prejudiciului moral urmează să se respecte criteriul echității, care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel încât să asigure efectiv o compensare suficientă a prejudiciului moral cauzat, ca astfel să fie menținut echilibrul între daunele efectiv pricinuite și suma acordată.

Unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire.

Potrivit jurisprudenței CEDO, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit.

Cuquantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

Totodată, nu pot fi reținute argumentele recurentului Gheorghe Capaclî precum că suma de 50 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral pentru suferințele suportate este reală și echitabilă, deoarece aceasta este vădit disproporțională și excesivă, nefiind în relație de proporționalitate cu gravitatea suferințelor psihice suportate.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând situația de fapt din cauza dată, în raport cu probele anexate la dosar în coroborare cu normele de drept material aplicabile cauzei, menționează că este neîntemeiată concluzia primei instanțe, menținută prin decizia instanței de apel, prin care a dispus respingerea cererii de chemare în judecată depusă de către Gheorghe Capaclî.

Din aceste motive și având în vedere că prima instanță și instanța de apel, deși au stabilit corect circumstanțele cauzei și nu este necesară verificarea suplimentară și administrarea unor noi dovezi, însă au încălcat normele de drept material, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Gheorghe Capaclî, de a casa integral decizia din 02 decembrie 2021 a Curții de Apel Comrat și hotărârea din 14 mai 2021 a Judecătoriei Comrat, sediul Central și de a emite o hotărâre nouă de admitere parțială a acțiunii.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Gheorghii Capaclî.

Se casează decizia din 02 decembrie 2021 a Curții de Apel Comrat și hotărârea din 14 mai 2021 a Judecătorei Comrat, sediul Central, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghii Capaclî împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Inspectoratului General al Poliției, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Inspectoratul Național de Securitate Publică, agentul constatator Alexandru Ceban, Serviciul Fiscal de Stat, cu privire la restituirea amenzii contravenționale achitate, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, cu emiterea unei hotărâri noi prin care:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghii Capaclî împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Inspectoratului General al Poliției, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Inspectoratul Național de Securitate Publică, agentul constatator Alexandru Ceban, Serviciul Fiscal de Stat, cu privire la restituirea amenzii contravenționale achitate, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

Se încasează din contul Inspectoratul General al Poliției, în beneficiul lui Gheorghie Capaclî suma de 400 (patru sute) lei, cu titlu de amendă contravențională achitată la 22 mai 2019, suma de 3000 lei (trei mii) lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate în procesul contravențional, suma de 5000 (cinci mii) lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate la judecarea prezentului litigiu și suma de 11,75 (unsprezece lei 75 bani) lei cu titlu de cheltuieli pentru serviciile poștale, suma de 1000 (una mie) lei cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, acțiunea se respinge ca neîntemeiată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecători

Dumitru Mardari

Galina Stratulat

Mariana Pitic

Victor Burduh